

TICHOMOŘÍ

Vztahy Evropské unie s oblastí Tichomoří mají politický, hospodářský a rozvojový rozměr. Evropská unie, která druhým největším obchodním partnerem tohoto regionu, zahájila v červnu 2018 jednání o komplexní dohodě o volném obchodu s Austrálií a s Novým Zélandem. EU má partnerství s 15 tichomořskými nezávislými ostrovními zeměmi, které se zaměřuje na rozvoj, rybolov a změnu klimatu, a partnerství se čtyřmi zámořskými zeměmi a územími a s Fórem tichomořských ostrovů.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

- hlava V (vnější činnost EU) Smlouvy o Evropské unii (SEU);
- hlavy I–III a V (společná obchodní politika, rozvojová spolupráce a humanitární pomoc, mezinárodní dohody) Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU);
- rámcová dohoda mezi Evropskou unií a Austrálií;
- dohoda o partnerství, vztazích a spolupráci mezi EU a Novým Zélandem;
- dohoda o partnerství mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy (AKT) a Evropským společenstvím a jeho členskými státy (dohoda z Cotonou).

EU A OBLAST TICHOMOŘÍ

Evropská unie a oblast Tichomoří spolu udržují dlouhodobé vztahy, vyznávají společné hodnoty a mají mezi sebou pevné hospodářské a obchodní vazby. V daném regionu uzavřela EU partnerství s Austrálií, Novým Zélandem, 15 nezávislými ostrovními zeměmi, čtyřmi zámořskými zeměmi a územími a s Fórem tichomořských ostrovů.

Evropská unie, Austrálie a Nový Zéland jsou stejně smýšlející partneři se společnými hodnotami a zájmy. S oběma zeměmi navázala EU úzké kontakty na úrovni vlád i v soukromém sektoru, a to v širokém spektru oblastí, jako je např. změna klimatu, omezování hrozby katastrof, světový obchod založený na pravidlech, bezpečnost a rozvoj, technický výzkum a lidská práva.

Vztahy EU s tichomořskými ostrovy se tradičně zakládají na rozvojové spolupráci v rámci partnerství mezi EU a africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi (AKT). V posledních letech se tyto vztahy rozšířily i na jiné oblasti, jako je životní prostředí, řádná veřejná správa, energetika, změna klimatu, rybolov a lidská práva.

A. Austrálie a Nový Zéland

1. Austrálie

Mezi [Evropskou unií a Austrálií](#) existuje dlouholeté partnerství, které vzniklo už v 60. letech 20. století. Základem stávajících vztahů tvoří [rámcová dohoda mezi Evropskou unií a Austrálií](#) z roku 2017. Tato dohoda se zaměřuje na politický dialog, bezpečnostní otázky, mezinárodní spolupráci, hospodářství a obchod, spravedlnost, kulturu a vzdělávání, energetiku a životní prostředí. Znění dohody prochází ratifikačním procesem, v říjnu 2018 však bylo zahájeno její prozatímní uplatňování. Kromě této dohody podepsala EU a Austrálie 19 bilaterálních smluv, přičemž pravidelně probíhá řada dvoustranných dialogů.

Austrálie je pro Evropskou unii důležitým obchodním partnerem. V roce 2018 byla EU třetím nejvýznamnějším dvoustranným obchodním partnerem Austrálie, pokud se jedná o zboží, u něž celkový objem obchodu dosáhl 47,5 miliardy EUR. Austrálie je 18. největším obchodním partnerem EU, přičemž mezi hlavní vývozní kategorie Unie patří strojírenství, chemické látky a zemědělské produkty. Austrálie do EU vyváží především minerály, nerostné suroviny a zpracované výrobky. Evropská unie a Austrálie jednájí o dohodě o volném obchodu, která by usnadnila obchodní výměnu mezi oběma stranami. Rada udělila Komisi mandát k vyjednávání v květnu 2018 a první kolo jednání proběhlo v červenci 2018 v Bruselu. Druhé kolo jednání se konalo v listopadu 2018 a [třetí](#), zatím poslední kolo v březnu 2019 v australské Canbeře.

2. Nový Zéland

Evropská unie a Nový Zéland podepsaly dne 5. října 2016 [dohodu o partnerství, vztazích a spolupráci](#). Tato dohoda podporuje účinnější zapojení obou stran pomocí hlubšího politického dialogu a užší spolupráce v ekonomických a obchodních otázkách i v mnoha dalších oblastech, od inovací, vzdělávání a kultury přes migraci, potírání terorismu, boj proti organizovanému zločinu a kybernetickou kriminalitu až po soudní spolupráci.

EU je po Číně a Austrálii třetím největším obchodním partnerem Nového Zélandu. V roce 2018 činil dvoustranný obchod se zbožím mezi EU a Novým Zélandem 9,5 miliardy EUR. Hlavním exportním artiklem Nového Zélandu do Unie jsou potraviny a nerostné suroviny, zatímco EU na Nový Zéland vyváží především strojírenské výrobky a dopravní zařízení. Mezi oběma stranami probíhají v současné době jednání o [dohodě o volném obchodu](#). Poté, co Rada dne 22. května 2018 schválila mandát pro EU, byla jednání o dohodě formálně zahájena dne 21. června 2018. První kolo proběhlo ve dnech 16. až 20. července 2018 a přineslo dohodu obou stran ve většině oblastí vyjednávání. Druhé kolo jednání se konalo od 8. do 12. října 2018 v novozélandském Wellingtonu. Třetí, zatím poslední kolo proběhlo v Bruselu od 18. do 22. února 2019. Čtvrté kolo se má konat na Novém Zélandu v květnu 2019.

B. Další tichomořské země

Patnáct tichomořských nezávislých ostrovních zemí^[1] má společnou plochu 528 000 km² a je součástí skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT). Vztahy s těmito zeměmi se zaměřují na rozvojovou spolupráci, rybolov a změnu klimatu.

Strategie EU týkající se tichomořských nezávislých ostrovních zemí je stanovena ve společném sdělení z roku 2012 s názvem „[Směrem k obnovenému rozvojovému partnerství mezi EU a Tichomořím](#)“. Navazuje na rámec [dohody z Cotonou](#) uzavřené se státy AKT, jejíž platnost má skončit dne 29. února 2020. Evropský parlament přijal v říjnu 2016 [usnesení](#) o budoucnosti vztahů mezi AKT a EU po roce 2020. V prosinci 2017 Komise předložila Radě ke schválení návrh směrnic pro jednání. Parlament přijal svůj [postoj](#) týkající se nadcházejících jednání dne 14. června 2018, přičemž přivítal navrhovanou celkovou strukturu budoucí spolupráce mezi AKT a EU a zopakoval, že je důležité posílit parlamentní rozměr tohoto partnerství. Rada přijala mandát k jednání o budoucí dohodě mezi EU a zeměmi AKT v červnu 2018. Země AKT přijaly svůj vyjednávací postoj dne 30. května 2018. Formální jednání byla zahájena dne 28. září 2018, přičemž první kolo jednání bylo ukončeno v prosinci 2018. Jednání musí být dokončeno do doby, než skončí platnost dohody v roce 2020.

S celkovým objemem obchodu v hodnotě 1,5 miliardy EUR za rok 2018 je EU [pátým největším obchodním partnerem](#) oblasti Tichomoří. Jednání EU s tichomořskými ostrovními zeměmi o komplexní dohodě o hospodářském partnerství byla v roce 2015 pozastavena, neboť se čekalo, dokud nebude dokončen přezkum hospodaření s tichomořskými rybolovnými zdroji. V mezidobí uzavřela EU [prozatímní dohodu o hospodářském partnerství s Papuou-Novou Guineou a s Fidži](#), kterou Evropský parlament ratifikoval v lednu 2011. Nedávno ukončila proces přistoupení k dohodě o hospodářském partnerství Samoa, která ji začala provizorně uplatňovat dne 31. prosince 2018. V roce 2018 předložily formální žádost o přistoupení k dohodě Šalamounovy ostrovy, přičemž příslušná jednání právě probíhají. Svůj záměr přistoupit k této dohodě dala najevo v roce 2018 také Tonga.

Po Austrálii a Japonsku je EU třetím největším dárce [rozvojové pomoci](#) poskytované zemím AKT. Hlavní nástroj při poskytování unijní pomoci za účelem rozvojové spolupráce v rámci dohody z Cotonou je [Evropský rozvojový fond](#) (ERF). Finanční prostředky vyčleněné pro země AKT a čtyři zámořské země a území na období 2014–2020 v rámci 11. Evropského rozvojového fondu činí přibližně 800 milionů EUR. Prostředky z tohoto fondu doplňuje řada tematických programů, které spadají pod nejrůznější finanční nástroje.

Tichomořské nezávislé ostrovní země čelí velkým rozvojovým a klimatickým výzvám. Pokud jde o změnu klimatu, EU a malé rozvojové ostrovní země Tichomoří podpořily na 21. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (COP21) v roce 2015 zavedení ambiciózní celosvětové Pařížské

[1]Mezi 15 tichomořských nezávislých ostrovních zemí patří Fidži, Papua-Nová Guinea a Východní Timor, které společně představují 90 % pevniny a populace tohoto regionu, a 12 malých ostrovních rozvojových států: Cookovy ostrovy, Kiribati, Mikronésie, Nauru, Niue, Palau, Marshallovy ostrovy, Samoa, Šalamounovy ostrovy, Tonga, Tuvalu a Vanuatu.

dohody. 23. zasedání konference smluvních stran (COP23), jemuž předsedalo Fidži, se konalo v německém Bonnu ve dnech 6.–17. listopadu 2017.

Fórum tichomořských ostrovů, tj. politické uskupení čítající 18 členů, je pro EU partnerem pro jednání o obchodu a financování rozvoje. Členy tohoto uskupení jsou Austrálie, Cookovy ostrovy, Mikronésie, Fidži, Kiribati, Nauru, Nový Zéland, Niue, Palau, Papua-Nová Guinea, Marshallovy ostrovy, Samoa, Šalamounovy ostrovy, Tonga, Tuvalu, Vanuatu, Nová Kaledonie a Francouzská Polynésie. Nová Kaledonie a Francouzská Polynésie spolu s Pitcairnovými ostrovy a Wallisem a Futunou tvoří čtyři zámořské země a území EU v tomto regionu.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Vztahy mezi Evropským parlamentem a Austrálií a Novým Zélandem se začaly rozvíjet už v roce 1979, kdy byla vytvořena [delegace pro vztahy s Austrálií a Novým Zélandem](#). Od té doby se tato delegace zapojuje do činnosti na pravidelných meziparlamentních schůzích s australským a novozélandským parlamentem za účelem prohlubování vztahů s oběma zeměmi a projednávání otázek společného zájmu, jako je zemědělství, energetika, životní prostředí a změna klimatu, rozvojová a hospodářská spolupráce, věda a technika, obchod, prosazování celosvětové a regionální bezpečnosti v asijsko-tichomořské oblasti, boj proti terorismu a lidská práva. Zatím [poslední 39. meziparlamentní schůze mezi EU a Austrálií](#) proběhla v říjnu 2018 v Sydney a Brisbane. [22. meziparlamentní schůze mezi EU a Novým Zélandem](#) se uskutečnila v únoru 2018 ve Wellingtonu a Aucklandu.

Evropský parlament ve vztazích s jinými zeměmi Tichomoří zastupuje [delegace ve Smíšeném parlamentním shromáždění AKT-EU](#). Tato delegace se se svým protějškem z AKT setkává v rámci Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU, které se skládá ze stejného počtu zástupců EU a zemí AKT. Hlavním úkolem delegace je připravovat schůze Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU, hodnotit činnost Evropského parlamentu a zabývat se jí, pořádat setkání zástupců AKT na vysoké úrovni a diskutovat o aktuálních otázkách týkajících se uplatňování dohody z Cotonou. [37. zasedání](#) Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU se konalo v březnu 2019 v Bukurešti. Další zasedání se bude konat v prosinci 2019 ve Rwandě.

Flavia Bernardini
10/2019

